

Jan Amos Komenský

LABIRINTO DE LA MONDO KAJ PARADIZO DE LA KORO

elektitajn ĉapitrojn tradukis Miroslav Malovec

1. Pri la kaŭzoj por migri en la mondon

Kiam mi estis en tiu aĝo, en kiu la homa intelekto komencas diferencigi inter la bono kaj malbono, vidante inter la homoj diversajn kastojn, reĵimojn, profesiojn, laborojn kaj celojn, al kiuj ili strebas, konsideris mi ne malgranda la bezonon, ke ankaŭ mi tre bone pripensu, al kiu grupo da homoj mi aliĝu kaj en kiaj aferoj mi travivu mian vivon. Pensante pri la afero multe kaj ofte kaj konsultante diligente mian racion, fine konkludis mia menso, ke mi ekdeziru tian vivmanieron, kiu enhavus kiom eble malplej multe da zorgoj kaj klopodoj, male plej multe da komforto, trankvilo kaj bona humoro. Sed aĝnis al mi tre malfacile ekkoni, kiu profesio estas tia; mi ne sciis, kiun konsulti; kaj krome mi ne havis grandan emon al serĉado de konsiloj kredante, ke ĉiu la dos sian okupon. Kaj per mi mem ion elekti, mi ne kuraĝis timante, ke mi miselektos. Mi konfesas, ke mi sekrete komencis kapti jen tion, jen ion alian, sed mi ĉiam ion tuj lasis, ĉar ĉiu laboro mi rimarkis malfacila ojn. Samtempe mi timis, ke mia hezitemo alportos al mi honton; tial mi ne sciis, kion fari.

Suferinte kaj cerbuminte multe, mi venis al la konkludo, ke mi trarigardu unue ĉiujn homajn aferojn, kiuj ekzistas sub la suno, kaj nur post prudenta komparo de unuj kun aliaj mi elektu por mi certan profesion kaj ordigu miajn aferojn por trankvila uzado de la vivo. Ju pli multe mi pensis pri ĉi tiu vojo, des pli multe ĉi plaĉis al mi.

2. La migranto ricevis ĉienpenetranton kiel gvidanton

Elirinte el mia domo mi komencis ĉirkaŭrigardi, de kie kaj kiel ekvoĵi. Subite aperis tie - mi ne scias de kie - homo de eleganta paŝo, akra vido kaj elokventa parolo, ke aĝnis al mi, kvazaŭ li havus la krurojn, la okulojn kaj la langon sur pivotoj. Almovinte sin al mi, li demandis, de kie kien mi celas. Mi respondis, ke mi foriris el mia hejmo kaj ke mi intencas tramigri la mondon por akiri spertojn. La dinte mian planon li demandis plu: "Kie vi havas gvidanton?" Mi rediris: "Neniun mi havas, al Dio kaj al miaj okuloj mi fidas, ke ili ne misgvidos min." - "Neniel vi sukcesos," diris li. "Ĉu vi ĉiam aĝdis pri la Labirinto de Kreto?" - "Ĉion mi foje aĝdis." - Li denove: "Ĉu estis miraklo de la mondo, konstruaĵo el tiom multegaj ĉambroj, muroj kaj koridoroj, ke se ĉiu aĝis ĉienpenetris ĉien sen gvidanto, neniam plu retrovis la elirejon, kurante konfuzite tien kaj reen. Sed ĉu estis nur ĉirkaŭ kompare tion, kia labirinto estas la mondo mem, precipe la ĉi nuntempa ordigo. Kredu al spertulo, sola tien ne iru." - "Sed kie mi prenu ĉi gvidanton?" diris mi. Li respondis: "Mi estas destinita por gvidi tiujn, kiuj deziras ĉion vidi kaj sperti, kaj por montri al ili, kie ĉio estas. Tial mi iris renkonte al vi." Mi diris: "Kaj kiu vi estas, mia kara?" Li respondis: "Mia nomo estas Scivolemo ĉienpenetranto; mi travagas la tutan mondon, enrigardas ĉi ĉiujn angulojn, demandas pri la paroloj kaj agoj de ĉiu homo. Ĉion videblan mi rimarkas, ĉion sekretan mi malkovras kaj esploras, simple sen mi nenio povas okazi, ĉar mia devo estas ĉion kontroli; se vi iros kun mi, mi venigos vin al multaj sekretaj lokoj, kiujn vi neniam trovos sen mia helpo."

A dinte la parolon, mi komencis ĉi en la animo, ke mi trovis ĉi gvidanton: kaj mi petis lin, ke li ne domaŭ u la laboron trakonduki min tra la mondo. Li respondis: "Volonte mi servos al vi kiel al aliaj." Kaj li prenis min je la mano: "Ni iru." Kaj ni iris. Mi diris: "Kun plezuro mi rigardos, kiel la mondo funkcias, kaj ĉu ekzistas en ĉi io, kio meritis esti plenumata de la homo." A dinte tion, mia kunulo haltis kaj diris: "Amiko, se vi vojaĝas ne por admiri ĉiajn aferojn, sed por ĉi ilin la ĉi via saĝo, mi ne scias, kiel ĉi reĵino, ĉi Majesto, estos kontenta." - "Kiu estas ĉi reĵino?" mi demandis. Li respondis. "Tiu, kiu direktas la tutan mondon kaj ĉi funkciadon, de ekstremo ĉi ekstremo: ĉi nomiĝas Saĝeco, kvankam kelkaj rezonemuloj nomas ĉin Vaneco. Tial mi ĉi ŝtatempe diras: kiam ni tie promenos kaj rigardos, ne rezonu la tvoj ĉi, aĝ ĉi vi kaptos kelkajn sonorajn vangofrapojn, kaj eble ankaŭ mi kun vi."

3. Iluzio i is akompananto

Kiam li tiel parolis kun mi, subite iu - mi ne sciis - u viro a virino, ar li estis maskita kaj irka ata de nebulo - deflanke alproksimi is dirante: "ienpenetranto, kien vi rapidas kun tiu i homo?" - "Mi kondukas lin en la mondon, ar li sopiras trarigardi in." - "Kaj kial sen mi? Vi scias ja, ke via devo estas gvidi, mia montri, kie kio trovi as. ar ne estas la volo de ia Majesto la Re ino, ke iu ajn eniru en ian re olandon kaj la pla e klarigu al si, kion li vidas a a das, kaj ke li sa umu, sed ke oni ekspliku al li, por kio servas iuj objektoj kaj aferoj, kaj ke li per tio kontenti u."

ienpenetranto respondis: " u iu estas tiel aroganta, ke li ne kontenti u per nia regi`mo same kiel la ceteraj? Sed i tiu homo certe bezonos bridon. Nu bone, venu kun mi!" Do la novulo ali is al ni kaj ni iris.

Mi pensis en la animo: "Ho, nur mi ne estu trompita. Ili interkonsili as pri ia brido por mi." Kaj mi diras al mia nova kunulo: "Amiko, ne koleru pri mi, sed mi atus koni vian nomon." Tiu diris: "Mi estas interpretisto de la re ino de la mondo, de Sa eco; mi havas ordonite, ke mi instruu, kiamaniere oni devas ion en la mondo kompreni. Tial mi al iuj, kiujn vi en la mondo ekvidos, al la maljunaj kaj junaj, al la nobelaj kaj plebaj, al la stultaj kaj doktaj, ion, kio apartenas al la vera surtera sa eco, metas en la menson, kaj ilin mi igas gajaj kaj bonkoraj: ar sen mi anka la re oj, princoj, mastroj kaj iuj plej brilaj homoj restus en aflikto kaj triste pasigus la tempon."

Mi respondis: "Feli e Dio sendis vin al mi, kara amiko, se tio estas vero. ar mi entreprenas i tiun ekskurson en la mondon por elser i, kio en i estus la plej certa kaj plezuriga, kaj al tio mi fiksi u. Do, havante tian konsiliston kiel vi, certe pli facile mi povos elekti." - "Ne dubu pri tio," diris li. " ar en nia re olando vi ion trovos bonege ordigita kaj gaja, kaj ke bone fartas iuj obeemaj al nia re ino; sed kompreneble, iu okupo havas pli da komforto kaj avanta oj ol alia; vi povos el io, kion vi deziros, elekti. Mi ion klarigos al vi." Kaj mi diras: "Kiel oni nomas vin?" Li respondis: "Mia nomo estas Iluzio."

4. La migranto ricevis bridon kaj okulvitrojn

A dante tiajn parolojn, mi hororis: miadio, mi pensis, kiajn kunulojn mi ricevis! La unua - tiel mia animo ion analizis - parolis pri ia brido por mi, la alia havas la nomon Iluzio, kaj sian re inon ili nomis Vaneco, kvankam ajnas al mi, ke tiu nomo nur hazarde elglitis el ilia bu o en momento de nesingardo: kion signifas io i?

Kaj kiam mi tiel iras en silento kaj kun la okuloj mallevitaj, ovante la piedojn nur malvolonte anta en, Scivolemo subite diras: "Ho, kapricemulo, ajnas al mi, ke vi havas emon reveni?" Kaj anta ol mi sukcesis respondi, li etis sur mian kolon bridon, kies morda o englitis en mian bu on. "Nun vi iros obeeme, kien vi ekvojis," li diris.

Ekzamenninte tiun bridon, mi vidis, ke i estas kudrita el rimenoj de Vantemo, ia morda o estis el fero de Persistemo en intencoj, kaj tiel mi komprenis, ke al trarigardo de la mondo mi iras ne propravole kiel antaue, sed perforte trenata de distreco kaj nesatigeblo de mia animo.

Subite de la kontra a flanko a digis sin mia alia gvidanto: "Kaj mi donacos al vi i tiujn okulvitrojn, tra kiuj vi rigardos la mondon." Kaj li metis sur mian nazon okulvitrojn, tra kiuj rigardante mi vidis ion alia. Poste mi multfoje spertis, ke ili havas povon an i al rigardanto objekton malproksiman en proksiman, kaj proksiman en malproksiman, malgrandan en grandan, kaj grandan en malgrandan, malbelan en belan, kaj belan en malbelan, nigran en blankan, kaj blankan en nigran ktp. Kaj mi komprenis, ke li - sciante surnazigi al homoj tiajn okulvitroj - ne malprave nomas sin Iluzio.

La okulvitro estis, kiel mi komprenis pli poste, faritaj el vitro de ajno, kaj kiel kadro, kiu irka ringis ilin, servis korna o nomata Kutimo.

Sed je mia feli o, li surnazigis ilin al mi iom oblikve: ili ne alpremi is al miaj okuloj plene, tial,

kiam mi levis la kapon kaj sub ovis la rigardon, mi povis vidi la objektojn nature. ojigita, mi pensis en la animo: Kvankam vi fermis al mi la bu on kaj kovris la okulojn, mi fidas je mia Dio, ke la prudenton kaj menson vi ne katenos al mi: jes, mi iros kaj rigardos, kio estas tiu mondo, pri kiu sinjorino Vaneco volas, ke oni in rigardu, sed ne per la propraj okuloj.

5. La migranto rigardas la mondon de alte

Dum mia meditado ni venis - mi ne scias kiamaniere - sur ekstreme altan turon, ke al mi ajnis trovi i sub la nuboj; rigardante malsupren, mi vidis sur la tero urbon, belaspektan kaj lar astratan, kies limojn mi povis facile rimarki. i estis ronde konstruita, irka ringita per muregoj kaj remparoj, sed anstata fosa o irka is in nur tenebra abismo, senfunda kaj senbirda, kiel ajnis al mi. ar super la urbo estis lumo, malanta murego nur pura tenebro.

La urbon mem mi vidis dividita en nekalkuleblajn stratojn, placojn, domojn kaj konstrua ojn, pli kaj malpli grandajn, kaj ie svarmis homoj kvaza insektoj. Orientflanke mi rimarkis turantan pordegon, el kiu kondukis strateto al alia pordego direktita okcidenten; nur el i tiu dua pordego eblis eniri en diversajn stratojn de la urbo; mi nombris ses efajn stratojn, paralele kurantajn de oriento al okcidento; kaj meze de ili situis placo a foirejo konsiderinde granda kaj ronda; plej malproksime en la okcidento staris sur roka kruta monteto alta brilbela kastelo, al kiu la lo antaro de la urbo plej ofte turnis la okulojn.

Kaj diras al mi mia gvidanto ienpenetranto: "Jen vi havas, migranto, tiun amindan mondon, kiun ekvidi vi tiom sopiris. Tial mi venigis vin unue sur i tiun altan turon, por ke vi rigardu in komplekse kaj komprenu ian aran on. Jen la orienta pordego estas Pordego de la Vivo, kiun trairas iuj, kiuj venas en la mondon por lo ado. La alia, pli proksima, estas Pordego de Disiro, el kiu foriras al tiu a alia profesio iu, kies sorto estis lotita.

La stratoj, kiujn vi vidas, estas diferencaj kastoj, ordenoj kaj profesioj, en kiuj la homoj hejmi as. Vi vidas ses efajn stratojn: en la suda lo as la hejma stato, gepatroj, infanoj kaj servistaro, en la apuda metiistoj kaj iuj, kiuj okupi as pri manlaboro; en la tria, najbara al la placo, lo as la stato de doktuloj, okupi antaj per spiritaj laboroj. De la kontra a flanko estas la stato de klerikuloj, al kiuj la ceteraj alkuras plenumi siajn religiajn devojn. Poste la stato de superuloj kaj administrantoj de la mondo; plej norde restis la stato kavalira, okupi anta per militaferoj. Ho, kiel noblas io i! La unuaj iujn naskas; la duaj iujn nutras; la triaj iujn instruas; la kvaraj por iuj pre as; la kvinaj iujn ju as kaj protektas kontra krimoj; la lastaj por iuj batalas; tiamaniere servas unuj al la aliaj, kaj io staras en ekvilibro.

La kastelo okcidente estas Arx Fortunae, Kastelo de Fortuno, en kiu lo as raraj homoj, uante ri econ, plezurojn kaj gloron. La meza placo servas por iuj. Sur i kunvenas la homoj de iuj statoj kaj pritraktas ion, kion ili bezonas; meze de la placo kiel centro de io staras la rezidejo de la mondre ino, Sa eco."

Al mi pla is tiu bela aran o, kaj mi komencis Dion la di, ke tiel admirinde li ordigis la statojn de la mondo. Nur tio al mi ne pla is, ke mi vidis la stratojn dis iritaj en multaj lokoj, kaj aliaj stratoj enkuris en ilin; tio ajnis al mi facile konfuzebila kaj erarigebla. Kaj vidante la rondecon de la mondo, mi klare sentis, ke i movi as kaj turni as, tiel ke mi e`c timis kapturoni on. ar kiam mi transflugis la mondon per rigardo, mi vidis, ke e la plej detalaj objektoj svarmis; kaj kiam mi la orelon aldirektis, io estis plenigita per batado, frapado, susurado, flustrado kaj kriado.

Kaj diras al mi mia interpretisto Iluzio: "u vi vidas, mia kara homo, kiel arma estas la mondo kaj kiel io en i noblas? Nun vi vidas ion de malproksime: kion vi diros, kiam vi ion trarigardos parton post parto kun iaj plezuroj? Kiu en i ne sentus sin plezure?" Mi diris: "De malproksime i pla as al mi. Sed mi ne scias, kia i estos poste." - "Absolute perfekta," li respondis, "nur kredu kaj venu."

ienpenetranto aldonis: "Atendu, de i tie mi montros al vi, kien ni poste iros. Rigardu reen al la oriento: u vi vidas, ke el la pordego io treni as kaj rampas?" - "Mi vidas," respondis mi. Kaj li da rigis: "Tio estas homoj nove venantaj en la mondon (ili mem ne scias, de kie), ili ne konas unuj la aliajn, nek scias, ke ili estos homoj; tial irka as ilin tenebro kaj nenio krom iom da kriado kaj plorado. Sed kiam ili iras tra la strato, malrapide krepuski as kaj tagi as, is ili venos al la pordego

sub ni: do venu, ni rigardos, kio tie okazas."

6. La Sorto disdonas profesiojn

Sur malhela helica tuparo ni descendis malsupren; en la pordego estis grandega halo plena de junaj homoj; dekstre sidis severaspekta maljunulo tenanta en la manoj grandan kupran kaldronon. Mi vidis, ke iuj homoj alvenantaj de la Pordego de la Vivo alpa is lin, iu metis la manon en la kaldronon kaj eltirinte tabuleton kun ia skribo, li tuj iris en iun straton de la urbo, unu kun oĝo kaj kun gaja kriado, alia kun tristo kaj emado, tordi ante kaj rerigardante.

Mi alpa is kaj enrigardis en kelkajn tabuletojn, vidante ke iu eltiris "Regu", alia "Servu", iu "Ordonu", alia "Obeu", iu "Skribu", alia "Plugu", iu "Studu", alia "Fosu", iu "Ju u", alia "Batalu" ktp. Mi miris, kio ĉi estas. Scivolemo diras al mi: "Ĉi tie estas disdonataj profesioj kaj laboroj, al kiuj tiu alia homo estos bezonata en la mondo. Tiu administranto super la lotoj nomi as SORTO, de kiu iu enmondi anto devas preni instrukciojn."

Tiumomente la Iluzio min pu is de alia flanko, ke anka mi enmetu la manon kaj elprenu mian loton. Mi petis, ke mi ne estu devigata tuj kapti la unuan aferon, sen ebleco de esploro, submeti ante sole al blinda hazardo. Sed oni klarigis al mi, ke tio ne eblas sen scio kaj permeso de sinjoro reganto Sorto: tial mi alpa is lin kaj humile prezentis mian peton, ke mi venis kun intenco ĉion trarigardi kaj nur poste elekti, kio al mi pla us.

Li respondis: "Filo, vi vidas, ke la aliaj ĉion ne faras, sed ili prenas, kion oni proponas al ili. Sed se vi tiom sopiras ĉion, bone," kaj skribinte tabuleton "Speculare" (Rigardu a Ekzamenu), li donis ĉion al mi kaj enlasis min.

7. La migranto trarigardas la placon de la mondo

La gvidanto alparolis min: "Ĉar vi devas ĉion trarigardi, unue ni iru sur la placon." Li forkondukis min tien - kaj jen, kvaza nubojn da nebulo mi vidas tie sennombrajn homamasojn. Homojn de iuj lingvoj kaj nacioj de la mondo, de amba seksoj, de iuj a oĝoj, kreskoj, statoj, ordenoj kaj profesioj. Kvaza svarmantaj abeloj ili kirli is, ja e pli strange. Unuj promenis, kuris a rajdis, aliaj staris, sidis a ku is; multaj provis ekstari a male ekku ĉi, ceteraj diversmaniere baraktis; kelkaj en soleco, aliaj en grupoj, grandaj a malgrandaj. La vestoj, kiujn ili surhavis, estis tre buntkoloraj, sed multaj iris tute nudaj, iuj strange gestis. Se du renkonti is, eksplodis svingado per la brakoj, bu oĝoj kaj genuoj, irka brakado kaj alpremi ado, sume nuraj stulta oĝoj. Mia interpretisto klarigis: "Jen vi havas la noblan homan genron, tiun admirindan kaj sa an kaj senmortan esta on, kiu portas en si postrestojn de la perfekta Dio: kvaza en spegulo vi vidas ĉi tie la dignecon de via genro."

Pro tiu klarigo mi tre atente observis la homojn kaj rimarkis, ke iu persono, promenanta en la socio, portas sur la viza o maskon, kiun li tuj for etas, kiam li revenas al la homoj de sia nivelo; preparante sin por iri en la homamason, li denove surmetas la maskon. Mi demandis, kion ĉi signifas? Li respondis: "Tio estas, mia kara filo, la homa singardemo; neniu volas esti vidita de iuj tia, kia li vere estas. En soleco povas iu konduti la la naturo, sed anta la homoj decas prezenti ĉi home kaj belaspekte." En mi tuj komencis ĉermi sopiro, ke mi traesploru, kiaj la homoj estas, kiam ili ne portas la kovra on.

Atentante tiun aferon, mi rimarkis, ke ili iuj estas diversmaniere deformitaj, ne nur sur la viza o, sed sur la tuta korpo. Ili estis aknaj, imaj a lepraj, iu havis porkan lipegon a hundan dentaron a bovajn kornojn a azenajn orelojn a baziliskajn okulojn a vulpan voston a lupajn ungegojn. Ne malmultajn mi vidis kun longa pava kolo, hirti inta upupa hupo a kun evalaj hufoj, sed plej multaj similis al simioj. Teruri ante mi diris: "Ho, kiajn monstrojn mi vidas!" - "Kion vi diras, rezonemulo, u monstrojn?" respondis la interpretisto minacante min per la pugno. "Diligente rigardu tra la okulvitro, tuj vi vidos, ke temas pri homoj." Pluraj preterirantoj a dinte, ke mi nomas ilin monstroj, haltis grumblante kaj lamentante kontra mi. Mi komprenis, ke rezoni ne havas sencon, tial mi silenti is kaj pensis: se ili opinias sin homoj, ili opiniu; sed mi vidas, kion mi vidas. Mi timis, ke mia gvidanto alpremos la okulvitron pli bone sur mian nazon kaj erarigos min; pro tio mi donis ordonon al mi mem, ke mi silentu kaj senvo e rigardu tiujn eminentajn aferojn, kies komencon mi jam estis

vidinta.

Mia nova observado malkovris, ke multaj scias manipuli siajn maskojn tiel lerte, ke surmetante a demetante ilin la momenta bezono ili donas al si alian mienon. Tiumomente mi komencis kompreni la ordon de la mondo, sed mi silentis.

Observante ilin mi a dis, ke ili interparolas en diferencaj lingvoj, tial ili nenion komprenis kaj nenion respondis unu al alia, a ili respondis ion alian, ol ili estis demanditaj. Sur diversaj lokoj staris grupoj da homoj, kaj iu el ili parolis nur pri sia temo, neniu alian a skultis kaj de neniu alia li estis a skultata; provoj skui iun por a skultigi lin rezultigis sole interpu adon kaj interbati on.

Nur malmultaj estis maldiligentuloj, plejparte ili okupi is per ia laboro: sed iliaj klopodoj estis nenio alia ol infana ludado a vana strebado.

La tuta placo, same kiel la stratoj, abundis je kavoj, truoj kaj iba o, anka je tonoj kaj je traboj transverse kaj kruce ku antaj, kaj je aliaj obstakloj; neniu ion forpu is nek ordigis, neniu ion evitis nek irka iris; male, irante kvaza blinde kaj senvole, sen ese iu frapi is, falis, kontuzi is, e morti is; e tia vido mia koro konsterni is.

Mi vidis tie multajn homojn, kiuj promenis en altaj botoj a e sur memfaritaj iriloj a stilzoj, de kiuj ili povis rigardi iujn ceterajn de supre, sed ju pli alte ili sin portis, des pli facile ili renversi is, precipe kiam iu enviulo stumbligis kaj subfal is ilin de sube.

Neniom raris personoj, kiuj e interparolo a disputado a interbati o a e surstilza promeno sen ese enrigardis spegulon, kiun ili tenis en la manoj, kaj ekzamenis sin de anta e, de dorse, kaj de amba flankoj; ili macis kontentante super sia beleco, super sia staturo kaj pa o, ili ofte enmanigis la spegulon e al la ceteraj, por ke anka ili enrigardu kaj uu la plezuron.

Fine mi vidis inter ili la Morton, kiu ie promenis, ekipita per fal ilo, pafarko kaj sagoj, kaj la tvo e admonis, ke oni ne forgesu pri sia mortemo. Sed neniu a skultis ian vokadon, ar iuj zorgis sole pri siaj freneza o kaj malordoj. Tial i prenis sagojn kaj pafis en la homamason, trafante senelekte jen junulon, jen avon, jen povrulon, jen ri ulon, jen homon doktan, jen malkleran. La trafito iam kriis, mu is kaj jelpis. La preterirantoj, ekvidinte la vundon, iomete forpanikis, sed denove i is indiferentaj. Kelkaj alkuris rigardi la stertorantan leziton, kaj kiam li esis spiro, etendante la membrojn, ili kunvokis la ceterajn por kanti, trinki, man i kaj jubili super li; iuj anka iomete grimacis. Poste ili trenis lin kaj etis trans la muregon en la tenebran kavon, kiu irka as la mondon. Reveninte ili dibo is denove, la Morton neniu evitis, ili penis nur ne rigardi in.

Kiam mi rigardis pli atente, mi vidis, ke la Morto ne havis proprajn sagojn, sole pafarkon: la sagojn i transprenis de la homoj, iun sagon de tiu, kiu estis trafenda. La homoj mem faris la sagojn, kelkaj e a dace alportis ilin al i, tial i prenis la us faritajn sagojn kaj pafis ilin en la koron de la a daculoj.

8. La strato de geedzoj

Kondukante min, miaj i eronoj alkondukis min en la straton, kie lo as geedzoj; ili diris, ke ili montros al mi tiun agrablan vivostilon. Kaj jen, tie staris pordego, pri kiu ili diris al mi, ke i nomi as Nupto: anta i estis lar a spaco kaj sur i geaj homamasoj, kiuj promenante, reciproke la okulojn enrigardis, sed ne nur tion, unu al la alia esploris la orelojn, nazon, dentojn, langon, manojn, krurojn kaj aliajn membrojn; unu la alian anka mezuris, kiel longa, lar a, dika a maldika estas. Kaj unu la alian a alpa is a retropa is a de anta e, de dorse a de la dekstra a de la maldekstra flankoj lin pririgardas kaj ion e li vidatan observas: efe - tion plej ofte mi vidis - bursojn, monsaketojn kaj monujojn unu al la alia esploris, kiel longa, kiel lar a, kiel vela, solida a maldika i estas, mezurante kaj pesante.

" u la elektado ne povas pli facila esti?" mi demandis, " i estas ege klopoda." Mia i erono respondis: "Tio ne estas klopodo, sed plezurego. u vi ne vidas, kiel gaje e tio ili kondutas, ili ridas, kantas, jubilas? Nenia vivmaniero estas pli gaja ol i tiu, kredu min!"

Li kondukis min al la pordego; anta la enirejo mi vidis pendantan pesilon, faritan el du korboj,

irka e staris homoj. Kaj ili prenis iun el la paro, metis en la korbojn kaj rigardis, u la pezoj egalas. Longe ilin pesante oni fine enlasis ilin en la pordegon. En la pordego staris for istoj, kiuj iun paron ligis per teruraj katenoj, kaj la katenitojn ili enlasis plu. La ligadon eestis multaj personoj intence invititaj kiel atestantoj: tiuj muzikis por la paro, kantis kaj ordonis esti gajaj. Zorge rigardante mi vidis, ke la katenoj ne estis lositaj per seruro kiel e aliaj arestitoj, sed rekte kunfor itaj, kunvelditaj, kunlutitaj: tial dum la katenitoj vivas, ili neniel povas dis iri i kaj disi i.

Enirinte en la straton ni renkontis amason da tiaj paroj, sed ajnis al mi, ke ofte la kuni o estis malegala, grandulo kun pitulo, belulo kun hidulo, junulo kun oldulo ktp. Plej multajn irka is ilia idoj, reciproke ligitaj per bridoj; tiuj idoj kriis, stridis, fetoris, kverelis, malsanis, iam e mortis; siajn idojn ili kondukis en la mondon per doloroj, ploro kaj dan ero pri la vivo. Se iu plenkreski is, necesis du laboroj: teni la idon per brido e si kaj per sprono peli in anta en. Se suferigis ilin nek brido nek sprono, ili ka zis grandajn problemojn is laci o kaj ploro de la gepatroj. Se tiuj lasis al ili liberan volon a se la infanoj for iri is, al la gepatroj venis de tio honto, e morto.

Multaj katenitoj ne estis ligitaj per unueca volo: unu volis tion, alia alion; unu orienten, la alia okcidenten; ili kverelis, disputis, mordis. iu el ili plendis e la preterirantoj, kaj se estis neniu, kiu decidus, ili malbele batis sin reciproke per pugnoj kaj klaboroj. Se iu kunpacigis ilin, post momento ili kverelis denove. Kelkaj longe disputis per vortoj, u dekstren a liven; kaj kiam unu volis tien, kien li gaxis, li devis tiri la alian, dum tiu tiris lin en la kontra a direkto; okazis spektaklo, kiu superos kaj venkos. Pli ofte venkis viro, kvankam la virino penis kapti sin je tero, herbo a je io ajn, sed foje estis trenata kaj mokata anka la viro.

Subite la Morto kelkajn bu is per sagoj; la kateno tuj glitis la restintoj. Mi deziris tion al ili opiniante, ke anka ili tion deziras kaj ke ili ojas pro la liberigo. Sed ho ve, preskau iu lamentis en ploro kaj hurlado, kian mi nenie en la mondo a dis, ili tordis la manojn kaj emegis pro sia malfeli o. Tamen, vi inte siajn okulojn, ili tuj kuris anta la pordegon kaj denove revenis en katenoj.

9. Strato de metiistoj

Tiel irante ni venas en la straton, kie estas praktikataj metioj; i estis dividita en multajn stratetojn kaj placetojn, kaj ie abundo da diversaj salonoj, metiejoj, laborejoj, for ejoj, butikoj, budoj, kun diversaj malsamformaj instrumentoj kaj produktoj: irka ili la homoj strange turni is, io kun stridado, batado, knarado, knalado, fajfado, blovado, ululado, hojlado, susurado kaj grincado diversa. Mi vidis kelkajn, kiuj fosis kaj rastis teron: a supra e ser ante a interne in traborante kiel talpoj. Aliaj vadis en akvo, sur riveroj kaj maroj; aliaj flamis en fajro; aliaj gaxis en la aeron; aliaj luktis kontra asbestoj; aliaj kun lignoj kaj tonoj; aliaj diversa ojn tien kaj reen transportadis. Kaj diras al mi la i erono: "Jen, kiom da lerta kaj gaja laboro! Nu, kio al vi pla as plej multe?"

Unue mi vidis, ke iuj i homaj negocoj estas nur laboro kaj klopodado kaj iu havas sian malkomforton kaj dan eron. Mi vidis tie anka , ke kelkaj manipulis fajron, ili estis kvaza ma roj brunaj kaj rostitaj, al kiuj la martelbatado iam sonis en la oreloj kaj okupis duonon de la a dopovo, la brilo de fajro iam glimis en iliaj okuloj kaj la ha to kun similaj brulvundoj skvami is. Kiuj gvidis komercon en la lando, kun malluma oj kaj teruroj estis ilia traktado. Kaj ne unufoje okazis, ke ili retiri is. Kiuj laboris e akvo, malseki is kiel indo, tremis kiel tremolo pro malvarmo, la interna oj al ili krudi is kaj ne malgranda parto de ili viktimis kiel pago al profunda oj. Kiuj okupi is pri ligno, tonoj kaj aliaj ar oj, estis plenaj de kaloj, emoj kaj laci o.

Due, mi vidis, ke ia laboro de la homo estas por lia bu o. ar kiu ajn ion akiris, li en topis tion a al si mem a al la siaj en la bu on; krom nemultaj, kiuj for irante de la bu o metis en bursojn. Sed tiuj, mi vidis, a trua estis, do io en utita forpluvis denove kaj aliaj kolektis; a iu veninte for iris in al li; a li mem ie ion pu inte hazarde forhakis in a tra iris; a per ia alia evento nenii is. Tiel mi evidente vidis, ke per tiuj homaj profesioj nur la akvo estas transversa: estas akirata mono kaj forigata denove, nur kun tiu diferenco, ke i pli facile foriras ol alvenas, traigata a tra la bu o a tra la trezoruoj. Tial mi vidis pli multajn povrulojn ol ri ulojn.

Plie, mi vidis ie - precipe inter similaj negocoj - abundon da envio kaj malfavoro. Se iu akiris pli

multe da laboro a oni portis de li pli multe da varoj, la najbaroj malame lin rigardis grincante la dentojn, kaj se eblis, ili tuj malhelpis lin, de tio devenis multe da kvereloj, malica oĝ, pekaj, kaj kelkaj pro malpacienca for etinte ilaron volonte spite al aliaj metis sin en pigradon kaj mizeron.

10. Strato de sciencistoj

Kaj diris al mi mia i erono: "Jam mi komprenas vian menson, kien i tiras vin: al la sciencistoj vi devas."

Kaj ni venas al pordego, kiun oni nomis Disciplino; i estis longa, streta, tenebra, plena de armitaj gardistoj, e kiuj devis anonci i iu, kiu volis en la straton de Sciencistoj, kaj devis peti pri akompano. Kaj mi vidis, ke aroj da homoj, efe junaj, estis alvenantaj kaj tuj prenataj por diversaj ekzamenoj. La unua ekzameno e iu estis, kian burson, kian posta on, kian kapon, kian cerbon (kion oni priju is la munga o) kaj kian ha ton li alportas. Se la kapo estis tala kaj la cerbo en i el hidrargo, la posta o plumba, ha to fera kaj burso ora, ili la dis kaj volonte kondukis pluen: se iu ne havis ion el la kvino, ili a ordonis lin reveni a , anta sentante fiaskon, bonvole akceptis lin.

Kaj ni eniras en la pordegon kaj mi vidas, ke iu el la gardistoj unu a plurajn preninte por laboro kaj ilin kondukante, ion enblovas en liajn orelojn, la okulojn frotas, la nazon kaj naztruojn purigas kaj irka tondas la langon, la manojn kaj fingrojn kunmetas kaj dismetas, mi ne scias, kion alian li faras. Kelkaj e provis bori la kapojn kaj ion enver i. Vidante, ke iuj eniras kaj eliras ien, kvaza abeloj el abelujo kaj en abelujon, mi instigis miajn i eronojn, ke ankau ni eniru.

Ni eniris: kaj jen, granda salono estas tie, kies alian ekstremon mi ne vidis, kaj en i sur iuj flankoj multe da eta eroj, bretoj, skatoloj kaj kestoj, ke cent mil kale oĝ ne kapablus ilin transporti, kaj iu havis sian surskribon kaj titolon. Kaj mi diris: "En kian apotekon ni eniris?" - "En apotekon," diris la i erono, "kie konservi as la medikamentoj kontra la malsanoj de la menso: tiu portas propran nomon biblioteko. Rigardu, kiaj sennombraj stokoj da sa o!" Rigardante, mi vidas adeptojn de dokteco, kiuj alvenas kaj turni as irka la libroj. Kelkaj elektis la plej belajn kaj plej subtilajn, eltiris po unu peco kaj enstomakigante ilin, malrapide ma is kaj digestis.

Poste ni ekiris sur la placon de Sciencistoj: ho ve, kvereloj, disputoj, interbati oĝ, tumultoj inter ili! Rara estis, kiu havus malpaciencon kun neniu: ne nur la junaj, sed anka maljunuloj sin raspis reciproke. Ju pli dokta iu el ili opiniis sin mem a aliaj prenis lin tia, des pli multe da kvereloj li komencis kaj aliajn irka si li glavis, hakis, etis kaj pafis, ke ne estis eble rigardi: famon kaj la don en tio ili vidis.

Kaj diras al mi la i erono: "Nu, nun mi kondukos vin inter filozofojn, kies laboro estas ser i rimedojn por korekti la homajn mankojn kaj montri, en kio esencas la vera sa eco."

Kiam li kondukis min tien kaj kiam mi ekvidis grandan nombron da maljunuloj kaj iliajn strangajn drolo oĝ, mi konsternis is. Tie Bion kviete sidis, Anar arso promenis, Thales flugis, Hesiodorus plugis, Platono en aero asis ideojn, Homero kantis, Aristotelo disputis, Pitagoro silentis, Epimenido dormis, Ar imedo pu is la teron, Solono verkis juron kaj Galeno receptojn, Periandro mezuris devojn, Pitako militis, Biaso almozpeticis, Epikteto servis, Seneko sidante inter tunoj da oro la dis mizeron, Sokrato rakontis al iu pri si mem, ke li nenion scias, Ksenofono male promesis al iuj ion lernigi, Diogeno elrigardante el sia barelo insultis iujn preterirantojn, Timono iujn malla dis, Demokrito pri io i ridis, Heraklito male ploris, Zenono fastis, Epikuro festenis, Anaksarko deklaris, ke io estas nenio, ke io nur ajnas. Aliaj etaj filozofetoj estis ankora tre multaj kaj iuj praktikis ion originalan: ne ion mi memoras nek emas rememorigi. Rigardante ilin mi diris: "Ho, u i tiuj estas la sa uloj de la mondo? Ve, ve, mi atendis aliajn aferojn. Kvaza kampuloj en drinkejo ili estas, iu hurlas, iu alimaniere." Diris al mi la i erono: "Vi estas stultulo kaj ne komprenas la sekretojn."

Poste li starigis min en alian placon, kie mi vidis teruran spektaklon: oni sternis homon kaj tran ante unu lian membron post la alia, ili fosis en liaj visceroj, montrante entuziasme, kion iu trovis. Mi diris: "Kia kruela o, trakti homon kiel bruton?" - "Tio devas esti," diras mia i erono, "tio estas ilia lernejo."

Subite mi vidas, ke oni kondukas kaj portas al ili homojn vunditajn interne kaj ekstere, putrantajn

kaj imantaj: ili alpa ante, enrigardis la putra ojn, flaris la fetoron, fometis en malpura oĝ foririntaj el la korpo tra supra kaj malsupra truo - tre abomeniga agado; ili nomis tion diagnozo. Nur poste ili kuiris, brogis, fritis, rostis, varmigis, malvarmigis, bruligis, hakis, tran is, pikis, rekudris, ligis, miris, malmoligis, moligis, kovris, trempis kaj mi ne scias, kion alian ili faris. Tamen la pacientoj sub iliaj manoj ofte mortis: ne malmultaj pledante, ke ili estingi as pro nescioj a malzorgo de la kuracistoj. Tio ne pla is al mi.

11. Strato de religianoj

Kaj ili kondukas min tra iaj trairejoj kaj ni venas al placo, sur kiu staris multe da temploj kaj kapeloj, konstruitaj en plej diversaj formoj, kaj homamasoj eliris kaj eniris. Ni enpa is en la unuan, tie estis sur iuj flankoj gravura oĝ kaj statuoj de viroj kaj virinoj, anka de diversaj bestoj, birdoj, rampuloj, arboj kaj plantoj; anka la suno, luno, steloj; kaj plenplene da abomenaj diabloj. El la alvenintoj iu, kion li vidis, li elektis, ekgenuis anta i, kisis, incensis kaj brulilgis oferojn. Mirigis min la akordo, ke kvankam iu sian aferon faris alimaniere, ili toleris unuj la aliajn, kaj trankvile lasis iun e lia opinio, kion mi poste rimarkis nenie; sed surprizis min anka putra fetoro kaj teruro; tial mi rapidis eksteren. Tio estis paganoj.

Ni eniris en alian templon, blankan kaj puran, en kiu estis neniam bildoj krom la vivantaj: sed tiuj balancante la kapon ion malla te murmuris, poste sin levinte kaj orelojn topinte ili malfermis la bu on eligante hurladon ne malsimilan de la lupa. Kolekti inte, ili enrigardis strangajn librojn: anka mi alpa as kaj vidas strangajn pentra ojn. Ekzemple bestojn kun plumoj kaj flugiloj, male birdojn sen plumoj kaj sen flugiloj; bestojn kun homaj kaj homojn kun bestaj partoj, unu korpon kun multaj kapoj a unu kapon kun multaj korpoj. Mi diris: "Kiu kredus, ke povas esti homoj, kiuj tiajn monstrojn povas gustumi. Ni iru en alian lokon." Tio estis judoj.

Ni enpa is en alian templon, kiu estis ronda kaj ne malpli eleganta ol la anta a, sen ornamoj: krom kelkaj literoj sur la muroj kaj tapi oĝ sur la planko. La homoj en i restis silentaj kaj konduktantaj pie, blanke vestitaj kaj amantaj purecon, ar ili iam estis lavitaj kaj disdonantaj almozon, tial ili komencis pla i al mi. Mi diras al mia i erono: "Kiamaniere ili pravas la pravecon de sia religio?" Li respondis al mi: "Venu kaj vidu." Kaj ni eniras placon malanta la pre ejo kaj ho ve, i tie tiuj blankaj, lavitaj homoj, kurbigante kubutojn, fajrante per la okuloj, mordante la lipojn kaj terure kriante, kuregas, sabras iun, kiun ili renkontas, kaj en la homa sango ili sin banas. Teruri inte kaj kurinte reen, mi demandis: "Kion ili faras?" Respondo: "Ili disputas pri la religio kaj donas pruvojn, ke la Korano estas la libro de la vero." Tio estis mahometanoj.

Vidante mian teruron, la i erono diras: "Ni iru, mi montros al vi la kristanan religion." Kiam ni proksimi as, mi vidas, ke ili havas pordegon, tra kiu oni devas iri al ili. La pordego staris e akvo, kiun iu devis travadi, lavi sin kaj preni ilian emblemon, blankan kaj ru an kolorojn: kun uro, ke li volas plenumi iliajn rajtojn kaj re imojn, tiel kiel ili kredi, same pre i, la samajn ordonojn obei. Tio pla is al mi kiel komenco de ia nobla ordo.

Trairinte la pordegon, mi vidas grandegajn homamasojn: inter ili kelkaj, diferencantaj per vesto, tie kaj ie starantaj sur tupoj, montris al la ceteraj ian bildon, nomante in Dia Filo kaj dirante, ke en i estas enhavataj iuj virtoj. Kaj mi vidas, ke la homoj grupi as, kaj tiuj, al kiuj la bildo estis konfidita, farante el i malgrandajn bildetojn, disdonas ilin, kaj la homoj pie prenas la bildetojn en la bu on. Demandinte pri tio mi ricevis respondon, ke ne sufi as rigardi la bildon de ekstere, sed ke i devas veni anka internen, por ke oni povu an i i en ian belecon.

Dume, rigardante kelkajn, kiuj us Dion akceptis, kiel ili diris, mi vidas, ke ili komencas unu post la alia drinkadon, kverelojn, mal astadon, telojn kaj rabojn: ne kredante miajn okulojn, mi rigardis pli atente kaj vidas en vera vero, ke ili drinkas kaj vomas, per ruzo kaj forto unuj de aliaj forprenas kaj predas, pro senbrideco ili henas kaj saltas, krias kaj fajfas, mal astas kaj adultas, pli malbone ol mi vidis e la aliaj: sume, ke ili agas uste male, ol ili estis admonitaj kaj ol ili promesis.

12. Strato de administrantoj

Ni eniris en alian straton, kie mi vidas sur iuj flankoj altajn kaj malaltajn tronetojn: oni alparolis tiujn, kiuj sidis sur ili, "sinjoro vokto, sinjoro urbestro, sinjoro oficisto, sinjoro vicreganto, sinjoro burgrafo, sinjoro kanceliero, sinjoro gubernatoro, sinjoroj ju istoj, mo ta re o, princo, sinjoro" ktp. Diras al mi la i erono: "Jen vi havas homojn, kiuj konservas la ordon en la mondo, farante ju ojn kaj verdiktojn e malkonkordoj, punante krimulojn kaj protektante bonulojn." - "Tio estas bela, kaj miaopinie neevitebla afero en la homa gento," mi diris. "De kie devenas tiaj homoj?" Li respondis: "Kelkaj naski as por tia tasko; aliaj de ili a de la komunumo estas elektataj, nome tiuj, kiuj estas de iuj agnoskataj kiel la plej sa aj kaj spertaj kaj plej multe respektantaj la justecon kaj rajtojn."

Subite mi hazarde ekvidis, ke kelkaj a etas la tronetojn, aliaj elpetas ilin, elflatas, aliaj sin mem metas sur ilin. "Kial ili ne atendas," diris mi, "is oni elektos ilin?" Li respondis: "Ili sendube scias, ke ili kapablas fari tian laboron: kaj se la aliaj ilin akceptas, kial vi emas enmiksi i?"

13. Strato de kavaliroj

Fine ni eniras en la lastan straton, kie tuj sur la unua placo staras ne malmultaj homoj ru e vestitaj: alpa ante al ili mi a das, ke ili interkonsili as, kiamaniere havigi al la Morto flugilojn, por ke i povu de malproksime same bone kiel de proksime ien penetri. Anka pri tio, kiamaniere tion, kion oni dum multaj jaroj konstruis, eblus en momento ruinigi. Mi ektimis pro tiuj paroloj: ar is nun, kion mi vidis el la homaj agoj, estis paroloj kaj laboroj pri edukado kaj multigado de homoj kaj de komuna komforto: i tiuj male interkonsili is pri pereigo de vivoj kaj de komforto.

Ni alpa is al la pordego: anstata pordistojn mi ekvidis tie iajn starantojn kun tamburoj, kiuj demandis iun, kiu volis eniri, u li havas monujon. Kiam li montris kaj malfermis, ili ver is al li iom da mono kaj diris: "Tiu ha to estu pagita," kaj enlasinte lin en ian kelon, elkondukis lin de tie denove, garnitan per fero kaj fajro, kaj ordonis al li iri plue en la placon.

Mi estis scivola, kio estas en la kelo, anka mi tien eniris, kaj tie, sur iuj flankoj, ke e la fino ne estis videbla, amasoj kiel grandaj tiparoj, kiujn e multaj miloj da vagonoj ne kapablus fortransporti, estis iaspecaj kruelaj iloj el fero, plumbo, ligno kaj tono, destinitaj por pikado, ponardado, spadado, hakado, tran ado, fendado, splitado, irado, bruligado, sume por senigado de la vivoj, ke e teruro min obsedis, kaj mi diris: "Kontra kiu esta o estas tiaj preparoj?" - "Kontra la homoj," respondis la i erono.

Subite iu ekbatas tamburon, kaj eksonas trumpeto, esti as bruego kaj krio! kaj ho ve, iu levi inte kaj kaptante tran ilojn, ponardojn, bajonetojn kaj kion iu havis, ili dronigas tion unu en la alian sen ia kompatato, is prucado de sango, ili hakas kaj pikas sin pli kruele ol la plej furiozaj rabobestoj. Bruego disvasti as en iujn flankojn, hufotondrado de evaloj a di as, grincado de kiraso, klakado de glavoj, bojado de kanonado, siblado de kugloj kaj obusoj, flugantaj irka la oreloj, sonado de trumpetoj, batado de tamburoj, krio de provokantoj al batalo, krio de venkantoj, krio de vunditoj kaj mortantoj; jen videblas terura plumba hajlado; jen a deblas hororiga fajra fulmado kaj tondrado; jen de tiu, jen de aliulo brako, kapo, kuro flugas for; jen unu falas transverse sur la alian kaj io kunfandi as en sango.

Kiam mi apena povas rigardi ilin pro kompatato, diras al mi la gvidanto: "io cikatri os kaj resani os. Soldato devas esti hardita. Rigardu, kian honoron akiras tiu, kiu heroe kondukas kaj per glavoj, lancoj, sagoj kaj kugloj tratabas sin al i."

Ili forkondukas min al alia placo, kie mi vidas sidanton sub majesto, kiu venigas anta sin kelkajn, kiuj pli brave kondukis. Kaj alvenis multaj, alportante kraniojn, brakojn, ripojn, pugnoj, bursojn kaj monsaketojn forhakitajn kaj forprenitajn de malamikoj. Tio estis al ili la data, kaj tiu sub la majesto donis al ili ion pentritan kaj specialajn privilegiojn anta aliaj; kaj tion ili hisis sur stangon kaj tiel portadis por esti admirataj.

Tion vidante aliaj, ne nur el batalantoj, kiel en malnovaj tempoj, sed ne malmultaj okupi antaj pri metioj kaj libroj anka alpa is; kaj ne havante cikatrojn nek poseda ojn forprenitajn de malamikoj, kiujn ili povus montri, ili eltiris kaj prezentis siajn proprajn bursojn a zigzagojn, kiujn ili estis farintaj en libroj. Anka al ili kiel al la aliaj estis donataj tiaj, kutime e pli pompaj emblemoj, kaj

enlasataj ili estis en la pli supran ambregon.

Mi eniris post ili, mi vidas ilin promeni kun plumornamitaj kapoj, akritaj kalkanoj kaj kirasitaj koksoj. Mi ne rajtis pli proksimen alpa i kaj bone mi faris. ar mi vidis, ke aliajn, kiuj enmiksi is, trafis ne agrabla sorto. Kelkaj, kiuj almovi is tro proksimen al ilia flanko, kiuj ne sufi e saltis flanken anta ili, kiuj ne sufi e malalten fleksis la genuojn, kiuj iliajn titolojn ne sciis sufi e klare elkrii, renkonti is kun iliaj pugnoj. Anka mi timis tion kaj petis, ke ni foriru.

14. Kastelo de Fortuno

Kiam ni venis al tiu aminda kastelo, mi vidas unue homamasojn el iuj stratoj de la urbo, kiuj alkuras, irka iras kaj observas, kiamaniere ili povus iri supren. Al tiu kastelo kondukis nur unu sola alta kaj streta pordego; sed i estis ruinigita, topita kaj dornofermita: ia nomo estis, ajnas al mi, Virto. Kaj mi ricevis informon, ke anta tempoj sole i estis konstruita por eniri en la kastelon, sed ke i pli poste ial ruini is: tial aliaj pli malgrandaj estis faritaj kaj postlasitaj, ar iri tra i estis tre krute, malfacile kaj obstakle.

Do la muroj estis trabre itaj kaj faritaj pordegoj de amba flankoj; kiujn trarigardante, mi vidis iliajn surskribojn Hipokriteco, Mensogo, Flato, Falso, Ruzo, Perforto ktp., sed kiam mi elparolis la nomojn, tiuj, kiuj estis trairantaj ilin, volis eti min malsupren; tial mi devis muti i. Rigardante mi vidis, ke kelkaj tamen tra la malnova pordego, tra ruboj kaj dornoj, grimpis; unuj tra ovi is, aliaj ne kaj tiuj revenis al la malsupraj pordetoj kaj tra ili enpenetris.

Kaj mi eniras kaj vidas, ke i tie ankora ne estas la kastelo, nur placo, sur kiu staras multaj homoj, rigardantaj supren al la superaj palacoj kaj suspirantaj. Kaj mi vidas, ke tien neniu tuparo kondukas, nur granda rado sen ese rotacias; kiu alkro i is, tiu estis levita supren sur la plankon kaj nur tie de sinjorino Fortuno akceptita kaj enlasita pluen. Tamen malsupre ne povis la radon kapti iu, kiu volis, sed nur tiu, al kiu la oficistino de sinjorino Fortuno, nomata Hazardo, alkondukis a sidigis lin sur i: al iu alia la manoj forglitis. Tial la vicregantino Hazardo promenis inter la homoj kaj kiu ekpla is al i, tiun i kaptis kaj metis sur la radon: kvankam multaj starigis sin anta iajn okulojn, sian manon al i etendis, petegis, prezentis sian klopodan laboron, viton, kalojn, cikatrojn kaj aliajn meritojn ajnigante. Mi opinias, ke i estis tute surda kaj blinda, tial i nek rigardis la homojn nek zorgis pri iliaj petoj.

Mi diris al mia i erono: "Nu, mi volus scii, kio estas supre, kiel sinjorino Fortuno siajn gastojn regalas." _ "Bone," diris li kaj flugis kun mi supren, kie sinjorino Fortuno, staranta sur globo, disdonis kronojn, sceprojn, regadojn, or enojn, kolierojn, bursojn, titolojn kaj nomojn, nur poste i enlasis la pridonacitojn plu. Mi rigardas la konstrua on de la kastelo, kiu estis trieta a. Diras al mi la i erono: "Malsupre lo as tiuj, kiujn sinjorino Fortuno honoris per mono kaj havo; en la mezaj ambroj tiuj, kiujn i nutras per plezuregoj; en la superaj palacoj tiuj, kiujn i vestas per famo kaj gloro, por ke ili estu de la aliaj vidataj, la dataj kaj estimataj. Al kelkaj i deziras du a e iujn tri plezuregojn; ili povas promeni, kien ili volas. Vi vidas do, kiel feli iga estas la afero, se iu venas i tien."

Ni eniras en la malsuprajn kelojn, tie estis tenebre kaj triste, komence mi vidis preska nenion, nur a dis ian grincadon kaj flaris putron. Kiam miaj okuloj alkutimi is, mi vidis multajn homojn, kiuj promenis, staris, sidis, ku is, iu kun katenitaj piedoj kaj kun la manoj ligitaj per enoj, pluaj e sur la kolo havis enon kaj surdorse ar on. Sed ili iuj tre kontentis en sia kateno. Unu nombris siajn energojn, aliaj malligis kaj religis ilin; alia pesis la enon en la mano, alia mezuris in, alia kisis in, alia irmis in per tuko kontra frostoj, varmego a lezo. Du a tri renkonti inte, komparis la enojn; kiu posedis malpli pezan, tristis kaj enviis, dum la alia promenis, pavis kaj fanfaronis. Kelkaj sidis kviete en angulo, ojis sekrete pro grandeco de sia eno kaj kateno, ne dezirante esti vidataj, ar ili timis envion kaj telon. Aliaj posedis kestojn plenajn de tonoj, kiujn ili sen ese losis kaj mal losis.

Ni ascendis sur tuparo supren kaj eniris en la unuan salonon: tie estis multaj litoj sternitaj per molaj kusenoj, litoj pendantaj a balanci antaj, en kiuj ku a is uantoj, irka itaj de servistoj kaj ventumiloj. Kiam iu levi is, tuj multaj manoj subtenis lin, kiam iu volis vesti sin, silkaj molaj vestoj

estis al li proponataj, kiam iu bezonis iri ien, oni transportis lin sur kusenigita seĉo. "Jen vi vidas vian sopiratan komforton," diras mia gvidanto. "Nu, estas ĉi tie pli gaje ol malsupre en la keloj, tamen ili neniel uzas la vivon, ĉar ili nur tradormas ĉi tie. Kaj se vento blovas sur ilin, ili estas tuj malsanaj."

Tial ni ascendis al la plej supra etaĉo de la palaco. La ĉi enpenetranto montris al mi direkte al la okcidenta flanko, kie estis ankoraŭ pli alta placo aŭ estrado, ankaŭ sub libera ĉielo, de ĉi tiu estrado kondukis malpli alta tupo kaj malsupre estis pordeto, ĉe kiu sidis viro. Li havis abunde da okuloj kaj oreloj sur ĉiuj flankoj, ĉe monstra li ĉajnis (oni nomis lin Cenzoro); iu, kiu sopiris iri al la placo de Famo, devis ne nur respondi, sed ankaŭ montri ĉiujn aĵojn, pro kiuj li opiniis sin inda je senmorteco, kaj transdoni ilin por pritakso. Se en ĉiuj agoj estis io eksterordinara, ĉu bona aŭ malbona, li estis lasita ascendi: se ne, li devis resti malsupre. Allasitaj estis precipe la homoj el la stratoj de administrantoj, kavaliroj kaj sciencistoj.

Ĝagrenis min, ke oni enlasis ĉi tien la saman nombron da malbonuloj (rabistoj, tiranoj, adultantoj, murdistoj, incendiistoj ktp.) kiom da bonuloj. Mi komprenis, ke tio ne povas ne esti esperigo kaj stimulo por la perversaj homoj.

15. Kastelo de Saĉeco

Mi ektimis, ke nenie en la mondo, ĉe ne en la kastelo de Plezuregoj, estas io, kion la menso povus sekure, kura ĉe kaj plene kapti. Mi ekkriis: "Ho, ĉu mi nenion trovos en la mizera mondo krom klopodado kaj tristado?" La ĉi erono respondis: "Kaj kiu alia kulpas ol vi, kiu mem ĉie acida, ĉion abomenas? Vidu, kiel ĉiuj ceteraj ĝajas en ĉia stato, trovante en ĉiuj aferoj sufiĉe da dol ĉeco." - "ar ili sen ĉese frenezas aŭ mensogas, sed ne eblas ĉi veran ĉielon." - "Frenezu do ankaŭ vi kaj senpezigu vian tristecon. Ni iru ankoraŭ en la kastelon de ĉia reĉino, ĉie vi eble rekonsciiĉos."

Kaj preninte min, ili kondukas min. La kastelo brilis per diversaj internaj pentraĵoj. Ili enirigis min en grandegan salonon, kie blindigis min lumo ne sole pro multaj fenestroj, sed ankaŭ pro ĝemoj, kiuj inkrustis la murojn. La plankon kovris valoraj tapiĉoj, ĝlimantaj en oro; la plafonon anstataŭ is nubo aŭ nebulo. Mi ne havis tempon ĉion ĉi ekzameni, ĉar miaj okuloj turnis is al la kara reĉino, kiu sidis sur la plej alta loko sub majesto kaj ĉirkaŭ ĉi staris konsilantoj kaj servistoj.

Mi demandis la ĉi eronon, kiel oni nomas la konsilantojn? " ĉe la dekstra flanko de ĉia Majesto staras la Pureco, Zorgemo, Singardemo, Meditemo, Afableco, Mildeco; ĉe la maldekstra flanko Vero, Fervoro, Realeco, Braveco, Pacienco, Stabileco; tiuj kiel konsilantoj staras ĉe la trono. Malsupre staras oficistinoj kaj vicregantinoj: en la griza ĵupo staras la vicregantino de la malsupra duono de la mondo, nomata Strebemo; en la ora kufo kaj punta kolumo estas vicregantino de la kastelo de Plezuregoj, ĉam al vi konata sinjorino Fortuno. Sinjorino Strebemo havas suboficistojn: super la ĝeedza strato regas Favoro, super metiistoj Laboremo, super sciencistoj In enio, super religianoj Pieco, super administrantoj Justeco, super soldatoj Kuraĉo ktp."

Subite okazis terura bruado kaj en la palacon eniris viro en hela fulmo, sub krono, kun ora sceptrado kaj grandega sekvantaro. Li deklaris sin mem Salomono, la plej ĝlora reĉo de la israela popolo. Kun bruego li iris rekte al la trono de la reĉino, etendis la manojn kaj forprenis de la vizaĉo ĉian maskon, kiu komence ĉajnis esti io valora kaj brilanta, sed nun ĉi montri is esti araneaĉo. ĉia vizaĉo estis pala, velpufa, iomete sur la vangoj ruĉeta, sed la ruĉaĉo estis sur mirita; la manoj estis ĉimaj, la korpo abomena, spiro putra. Mi kaj ĉiuj ceteraj hororis.

Salomono turnis sin al la konsilantoj de la onidira reĉino, forprenis ĉiujn maskojn kaj diris: "Mi vidas, ke anstataŭ Justeco regas Maljusteco, anstataŭ Sankteco Abomeno. Zorgemo estas Suspektemo, Singardemo via Ruzo, Fervoro via Furiozeĉo, Braveco via Adaco, Kompato via Senbrideco, Laboremo via Sklavemo, In enio via Supozo, Pieco via Hipokriteco ktp. ĉu vi regu la mondon anstataŭ Dio ĉiopova? Mi iros kaj anoncos al la tuta mondo, ke ĉi ne lasu sin trompi kaj mistifiki."

Turni ĉinte li eliris kun kolero, kaj la sekvantaro post li. Kiam li komencis voki en la stratoj "Vantaĉo de vantaĉoj, ĉio estas vantaĉo!", alkuris de ĉie nacioj, homoj, lingvoj, reĉoj kaj reĉinoj de

malproksimaj landoj: kaj li sputis elokventa ojn kaj instruis ilin.

Mi, ne povante plu rigardi kaj elteni la doloron, fu is ien en dezerton kaj ploreme vokis: "Ho, mizeregaj, kompatindaj, malfeli aj homoj! Prefere mi ne naski u! prefere mi neniam trairu la pordegon de la vivo! Ho Dio, Dio, Dio, se vi ekzistas, kompatu min mizerulon!"

Subite mi eka dis super mi obtuzan vo on, kiu diris: "Revenu, de kie vi ekvojis, en la domon de via koro, kaj fermu post vi la pordon!"